

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 816 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Luis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni shakllantirishda xitoy va rossiya investitsiyalarining qiyosiy tahlili.....	20
Malikov Numonjon Kamalovich	
Raqamli texnologiyalarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri	26
Sherzod Rajabov, Istora Abdusalomova	
Reducing inequality through human capital development: a comparative analysis of policies in the european union and uzbekistan	30
Ilxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
Hududiy raqamli infratuzilmaning xizmat ko'rsatish sektoriga ta'siri: samarqand viloyati misolida	39
Musinov Dilshod Sultanovich	
Ways to improve quality in hotels through digital technologies	44
N.A. Rakhmonova	
Проблемы и пути внедрения механизма налогового стимулирования центров инновационного роста нового узбекистана.....	48
Умаров Б. С.	
Влияние протекционистской политики на инвестиционные стратегии промышленных предприятий.....	55
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Fiskal siyosat tahlili: aholi bandligi; aholi daromadlari; soliqqa tortish.....	61
Isroilov Boxodir Ibragimovich, Navruzova Farog'at Abdihamid qizi	
Problems in entrepreneurial potential development: a comprehensive analysis of contemporary barriers and challenges	67
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Tijorat banklarida aholi omonatlarining jozibadorligini oshirishning metodologik asoslari va amaliy yo'nalishlari	73
Xakimov Zoxid Norbo'tayevich	
To'lov aylanmasining mohiyatini aniqlashda to'lov va to'lov oqimlarining roli.....	78
I.F.Sayfiddinov	
Moliyaviy inklyuzivlikni ta'minlovchi samarali soliq siyosati.....	83
Artikov Ne'matulla Abdusalamovich	
Youth, digital finance, and the gig economy in uzbekistan	86
Akmal Boymurodov	
Aktsiyadorlik jamiyatlari korporativ boshqaruvda qaror qabul qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari	91
Xabibullaeva Shirinxon Tohir qizi	
В условиях трансформации обеспечение развитие образования и нуки в сфере подготовки управленческих кадров	98
Суюнов Дилмурод Холмурадович	
Ипотечное кредитование как инструмент социальной политики в узбекистане	104
Базарова Нигора Равшановна	
Kichik biznes subyektlari tomonidan hudud aholisi bandligini ta'minlashning ijtimoiy va iqtisodiy natijalari.....	110
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Kichik korxonalar istiqbolli hududlarda sanoat ishlab chiqarish holati dinamikasi.....	114
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
Banklarning aktivlarini daromadliligini oshirish yo'llari	118
Elbusinova Umida Khamidullaevna	

Ekologik omillar o'zgarishining dehqon xo'jaliklari yalpi hosiliga ta'siri	123
Otamurodova Dildora Abdukrimovna	
O'zbekiston tijorat banklarining yashil iqtisodiyotdagi o'rni	128
Eshev Furqat A'zamovich, Ibragimova Feruza Axtamovna, Jumanazarova Malika Baxtiyorovna, Raxmatova Mohina Dilmurod qizi	
Использование интеллектуальных технологий в процессе обслуживания клиентов банка	132
Хашимова Дилёра Пахритдиновна	
Innovatsion faoliyatning moliyaviy rag'batlantirish va boshqaruv samaradorligini belgilovchi omil va jihatlari.....	138
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning nazariy asoslari.....	143
Abdurasulov Murodjon Bahrom o'g'li	
Роль цифровых валют центральных банков в модернизации платёжной инфраструктуры: мировой опыт и перспективы Узбекистана	150
Срожиддинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.	
Tijorat banklarida chakana to'lov tizimlarini nazariy asosi.....	155
Sultonov Davronjon Rustam o'g'li	
Tikuv-trikotaj korxonalarida raqobatbardoshlikni oshirishda strategik menejmentning roli	161
Mamatraimov Islom Mamanazarovich	
Ta'lim, ekologiya va raqamlashtirish sohalarida bolalar va o'smirlar turizmini integratsiyalash: xalqaro tajribalar va O'zbekiston.....	170
Islomova Dilrabo Salomovna	
Iqtisodiy masalalarni matritsalar nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish.....	175
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, To'rayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy G'ayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi	
Pul bozori barqarorligini ta'minlashda tijorat banklarida likvidlikni boshqarish samaradorligi	188
Sattorova Nasiba G'aniyoz qizi	
The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project	192
Akbarjon Iminov	
Аутоиммунные поражения центральной нервной системы, возникающие после стрептококковой инфекции	198
Умарова Саодат Сулаймоновна, Нормакматов Бахтиёр Ботиралиевич	
Iqtisodiyotiga yo'naltirilgan investiyalar tahlili.....	204
Namozov Olim Botirovich	
Creating a favorable climate for investment in agriculture	209
U.I.Djumaniyazov, B.J.Mirzaev	
Davlat ishtirokidagi korxonalarni korporativ boshqaruvni xalqaro standartlari asosida takomillashtirish	214
F.Djalilov	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy su'gurt qilish xarajatlarini hisobi.....	222
Kuliboyev Azamat Shonazarovich	
O'zbekistonda bank operatsion xarajatlari buxgalteriya hisobi.....	227
Qurbonova Sitara Vahobjon qizi	
O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari.....	233
Musayev Ozodjon Shavkat o'g'li	
Пути обеспечения стабильного экономического роста в условиях перехода к зелёной экономике, совершенствования государственной экономической политики и повышения эффективности внедрения принципов цикличной экономики.....	237
Худайбергенова Адалат Неъматуллаевна, Убайдуллаев Сирожиддин Жамшидович, Файзиёва Хамида	

Кудратовна, Эшбоев Миржалол Бахромович	
O'zbekiston sanoatining iqtisodiy holatini baholash	241
Mamanazarov Oybek Shomurodovich	
Maktabgacha ta'limda tayanch kompetensiyalarni shakllantirishda matematika va savod asoslarining didaktik yechimlari.....	247
Mingboyeva Guldorxon Maxmudovna	
Soliq tizimida soliq riskini baholash uslubiyoti.....	252
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
Budjetni rejalashtirish tizimida jismoniy shaxslar daromadlari bo'yicha prognozlashni takomillashtirishning metodologik asoslari	260
Babaev Shavkat Bayramovich	
Понятие и сущность денежного потока в системе финансового управления.....	267
Машарипова Шахло Адамбаевна	
Yashil mehmonxonalarda strategik tahlil metodologiyasi	274
Rasulova Nigora Yusupovna	
Цифровая трансформация: новые возможности и современные тенденции в управлении бизнесом и инвестициями.....	279
Баратова Динора Алишеровна	
Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatishning sifati va samaradorligini baholash.....	283
Ikromov Akbar Farxod o'g'li	
Модель внедрения open banking в Узбекистане: предложение на основе международного опыта и локальных особенностей.....	288
Камалов Шухрат Камалович, Аскарова Дилором Хожимуратовна, Баходиров Жасурбек Олёрбек ўғли, Маликов Шохрух Шокирович, Тенгелова Фарангиз Мажид кизи	
O'zbekistonda islom moliyasini joriy qilishning yo'llari	295
Ashurbayev Farrux Alisher o'g'li, Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
AQSH tajribasiga ko'ra eksportni iqtisodiy o'sishga tasiri	299
D.E.Qarshiev	
Iqtisodiyotni tartibga solish orqali aholi farovonligini oshirishning ahamiyati	304
Berdibekov A.	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va aholi moliyaviy savodxonligini oshirishda inklyuziv molianing ahamiyati.....	308
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Problems of the financial mechanism influence for stable and inertial development of enterprises.....	313
Zaynalov Jakhongir Rasulovich, Alieva Susanna	
Tibbiyot turizmni rivojlantirish va uning salohiyatini iqtisodiy baholashning ilmiy va uslubiy asoslari	317
Vofaxojayeva Dilafruz Marufovna	
Turistik destinatsiyalar va raqamli marketing texnologiyalari orqali turizm barqarorligini transformatsiya qilish	322
Nurmuhammadxon Oppoqxonov	
Kichik va o'rta biznes moliyaviy barqarorligining kambag'allikni kamaytirishdagi ahamiyati.....	327
Djamalov Xasan Numanjanovich	
Qoraqalpog'iston respublikasida turizmni rivojlantirishning tashkiliy va iqtisodiy salohiyatini baholash.....	335
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
O'zbekiston turizm sektorida tog' turizmining ulushi.....	343
Alimov Abduvakil Komil o'g'li	
O'zbekiston respublikasida investitsiya faoliyatini moliyaviy boshqarish va bunda xorij tajribasi.....	348
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	

Tadbirkorlik faoliyatini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning holati.....	354
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Tadbirkorlik faoliyatida innovatsiyalarni rivojlantirish strategiyasini tanlash va asoslash	358
Shakirova Madinaxon Gafurdjanovna	
O'zbekistonning xalqaro valyuta-moliya tashkilotlari bilan o'zaro hamkorlik aloqalarini mustahkamlash yo'nalishlari.....	362
Gulmurodova Marjona Olimjon qizi, Turg'unova Zohida Shavkat qizi, Umida Yuldasheva	
Jismoniy shaxslarning daromadlarini soliqqa tortish tartibini takomillashtirish.....	367
Bobomurotova Manzura Panji qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlari va qimmatli qog'ozlar bozori o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlar	372
Berdaliyev Javohir Jahongir o'g'li	
Farg'ona viloyati mahallalarida tadbirkorlikni va hunarmadchilikni rivojlanishi holati tahlili	379
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
Проблемы охраны окружающей среды и формирования «зеленой экономики»	389
Ёдгорова Мухайё Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна	
The evolution of passenger transport in uzbekistan and its impact on economic growth.....	392
Naubetova Ziyada Niyet kizi	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish xarajatlarining hisobi.....	397
Kuliboev Azamat Shonazarovich	
Jahon sug'urta amaliyotining O'zbekiston sug'urta bozorining rivojlanishiga ta'siri	402
Kuvatova Dinara Anvarovna	
Milliy iqtisodiyotda xorijiy investitsiyalarning ahamiyati va ta'sir mexanizmlari	406
Abdullayev Zoxid Xolxo'jayevich	
Xaridorlar bilan hisob-kitoblar auditida moliyaviy tahlil usullarini qo'llash xususiyatlari.....	411
Saginbaev Sultanbek Turdibay o'g'li, Sultamuratov Qallibek	
The function and value of commercial banks in fostering capital market growth	416
Isakov Janabay Yakipbaevich	
Raqamli texnologiyalarning korxonalar risk boshqaruvidagi rolini swot tahlili orqali tadqiq etishning ahamiyati	427
Tojimatov Izzatbek Ikromali o'g'li	
Germaniyaning deutsche banki va buyuk britaniyaning barclays banki xizmatlar amaliyoti va uni o'zbekiston bank tizimi faoliyatiga qo'llash yo'llari	432
Raxmatov Temur Sotiboldiyevich	
The state and development trends of business process auditing in joint-stock companies in uzbekistan.....	439
Utegenova Sarbinaz Turdimuratovna	
Mamlaktimizda amaldagi budjetlararo munosabatlarning tartibi hisobi, hamda uning ahamiyati	444
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li, Saydullayeva Zeboxon Shukrilla qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish	462
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo	
Barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyotning mamlakatimizda so'nggi yillardagi oshib borayotgan ahamiyati	467
Bahodirova Mohigul	
Conceptual framework for boosting the financial and economic performance of investment projects in industrial enterprises.....	472
Sarriev Kahraman Ramatullaevich	
Bandlik va ayollar tadbirkorligi	477
Ibodullayeva M.S.	

Mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotini ekonometrik prognozlash.....	482
A'zamov Musurmon Axmadovich, Islomov Javohir	
Eksport siyosatini tadbirkorlik faoliyati rivojlanishiga ta'siri.....	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich, Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
Aholini ish bilan ta'minlashda qishloq aholisini mehnat salohiyatidan foydalanish.....	492
Noiba Qodirova Maxmud qizi	
Yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda rasmiy bandlik va moliyaviy munosabatlarni rivojlantirish	497
Xalimbetov Farxad Bagibekovich, Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li	
Analysis of touristic potential and capacity of ecotourism sites	501
Abdurakhmanova Akida Faizulla kizi	
Xorijiy investitsiya ishtirokidagi korxonalarni moliyalashtirishni takomillashtirish.....	509
Salohiddinov Jaloliddin	
Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi	516
G'aniyev Botir Baxtiyorovich	
O'zbekiston va xorijiy davlatlarda aksiyadorlik jamiyatlarining qimmatli qog'ozlar orqali kapital yig'ish strategiyalari	520
Dilnozaxon Muxitdinova	
Iqtisodiy inqiroz paytida korxonalarda likvidlilikni boshqarish strategiyalari	527
Abdusalomova Nodira Bakhodirovna, Jabborova Sevinch Xusanovna	
O'zbekistonda islomiy mikromoliyaviy xizmatlar orqali ish bilan bandlikni oshirish istiqbollari.....	532
Mamatkulov Humoyun Bobir-ugli	
Textile enterprises and changing market conditions: integration of demand analysis, trend forecasting and strategic assortment management	536
Ikramova Nodira Burkhon kizi	
Aksiyadorlik korxonalari boshqaruv tizimida korporativ madaniyatni takomillashtirish	540
Umarkhodjaeva Muyassarhon Ganievna, Omanova Nargiza Rustam qizi	
Moliyaviy faoliyat natijalari hisobi va auditini takomillashtirish.....	548
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li	
Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiyotning real sektori korxonalariga kreditlar bo'yicha foiz stavkalariga ta'sir ko'rsatishda markaziy banklarning qayta moliyalash stavkalarining rolini tahlil qilish	553
Jabbarov Eliboy, Abdullayeva Charos Abdullo qizi	
O'zbekistonda qishloq xo'jalik mahsulotlarini qayta ishlashda innovatsiyalarning roli va iqtisodiy samaradorligi	558
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Solohiddinov Nuriddin Sirojiddin o'g'li	
Sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirish orqali chiqindilarni boshqarish muammosini bartaraf etish yo'llari.....	563
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li, Hamrokulov Ulug'bek Abdurahmatovich	
Korxonani samarali boshqarishni ta'minlash strategiyalari	567
D.Mutalova	
Masofaviy ta'lim platformalarining qiyosiy tahlili va funksional xususiyatlari.....	571
Nabieva Nilufar Nabi qizi	
Raqamli iqtisodiyotning jamiyat hayotiga ta'siri.....	577
Aripova Ziyoda Xayrullayevna, Nurmuxamedova Tursunoy Usmonovna	
Transportda turistik xizmatlarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish.....	581
Tuychiyev Anvarjon Muxtorjonovich	
Ipak yo'lining tarixiy madaniy merosi va hunarmandchiligi: dolzarb muammolar va tadqiqot istiqbollari	584
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna	

Eksport faoliyatini rag'batlantirishda institutsional va moliyaviy mexanizmlarning roli.....	589
Umarkulov Kodirjon Maxamadaminovich	
Elektron pul evolyutsiyasi.....	595
Marpatov Mavlonxon Dadashevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida sanoat korxonalarining roli.....	600
Nasullayeva Yoqutoy Nasim qizi	
O'zbekistonda turizm marketingi va raqobatbardoshligini oshirish	606
Ikramova Nasiba Axmadovna	
Kambag'allikni qisqartirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	610
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li	
Jamiyatda imkoniyati cheklanganlarning bandligini ta'minlashning ijtimoiy-iqtisodiy asoslari.....	615
Tilavova Munisa Maxmudovna	
Moliyaviy matematika vositalarining O'zbekiston kredit tizimidagi qo'llanilishi.....	620
Shamsiyeva Nigora Rafiq qizi	
Ecological sustainability in tourism: regional practices and global reflections.....	626
Sayyora Safaeva	
Quyi amudaryo mintaqasida turli darajadagi destinasiyalararo ixtisoslashgan klasterlarni shakllantirish asoslari va ularning o'ziga xos jihatlari.....	631
Doschanov Tangirbergen, Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
Fine dining restoranlarida marketing strategiyalarining shakllanishi va mijoz jalb qilishda ularning ahamiyati.....	641
Jumaniyazova Sarvinoz Mansur qizi	
Soliq to'lovchilarning majburiyatlari bajarilishini kontseptual asoslari va shartlari asoslari xususida.....	644
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
Davlat sektoridagi tashkilotlarda smetalar tuzish tartibi	651
Abdulaziz Norquchqorov Ziyadullayevich	
Качественное развитие рынка труда узбекистана.....	657
Мамадалиева Хафиза Холдаровна	
Kichik biznes subyektlarining aholi bandligini ta'minlash orqali kambag'allik darajasini pasaytirishdagi o'rni.....	664
Maxamadaliyev Boburbek Baxodir o'g'li	
Устойчивое развитие esg-менеджмента: от тренда к фундаментальной стратегии выживания и процветания.....	670
Собирова Нилуфар Бекпулат кизи	
Sirdaryo viloyatida investitsion faollikni oshirishda davlat va xususiy sektor hamkorligi	676
Mamatqulova Muxlisa Komiljon qizi	
Qurilish loyihalarini moliyalashtirishning milliy va xalqaro tajribasi	681
Yashin Iboyev	
Xizmatlar sohasida innovatsion muhitni yaratishning dolzarb masalalari.....	687
Kamoliddin Mamatqulovich Ibodov, Jamshid Abduxaliqovich Xolboyev	
Sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini boshqarishda tovar aylanmasi tahlili.....	692
Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda innovatsion faoliyatning moliyaviy va boshqaruv hisobini takomillashtirish masalalari	698
Xushvaqtova Nozanin Nurbek qizi	
Effect of processing on nutrients in tomato products.....	706
Ergasheva Muhabbat Komil kizi	
Asosiy vositalarni davomiy (uzluksiz) baholash.....	710
Kuziev Islom Nematovich, Raxmonov Xurshidbek Shavkat o'g'li	

Sun'iy intellekt: Markaziy banklarni qanday o'zgartirmoqda?	715
Shahboz Qozoqov Ortiqbaevich	
Kichik biznes subyektlarida tashkil etilgan baliqchilikka ixtisoslashgan xo'jaliklarning mamlakat oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashdagi o'rni.....	720
Vazirov Azamat Yoqubjonovich	
Korxonalarning marketing faoliyatini strategik rivojlantirish yo'nalishlari.....	725
Isokboeva Zilola Rustam qizi	
К целям повестки 2030: анализ экономических индикаторов узбекистана	728
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
Современное состояние исследований в области использования цифровых технологий в инвестиционной деятельности	734
Ирмухамедова М.Д.	
Tijorat banklarining raqamli transformatsiyasi jarayoni, uning imkoniyatlari va xavf-xatarlarini tahlil qilish.....	741
Eshqobilov Ahmat Jovliyevich	
Aholi sonining o'sishi va iqtisodiy infratuzilmaga yuklanish: hududiy tahlil	745
To'rayev Nurbek Baykulovich	
O'zbekistonda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va boshqarishning hududiy rivojlantirish strategiyasi	751
Nuraliev Temurjon Erkinjon o'g'li	
O'zbekistonning zamonaviy korxona va tashkilotlarda boshqaruv masalalari	756
Ahtamova Mohigul Erkinovna	
Davlat tashkilotlarida ichki audit tuzilmalarini tashkil etishni rivojlantirish	761
Nasimov Fazliddin Sirojevich	
Yashil moliyalashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining roli: imkoniyatlar va xavflar tahlili	765
Isoqulova Munisxon Abdurasul qizi	
Критерии экологичности бренда: как измерить «зеленый» имидж?	769
Носирова Чарос	
Qishloq xo'jaligini innovatsion texnologiyalar asosida boshqarish	775
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
Investitsion muhit tushunchasining makroiqtisodiy tahlili va nazariy model.....	780
Saidov Rasul Boltabayevich, Jo'rabekova Xumora Muzaffar qizi	
«O'ztransgaz» AJ faoliyatini 2024–2027 yillarga prognozlashtirishda ekonometrik modellar asosida tahlil	784
Sindorov Davlatbek Abdumajid o'g'li, Murodov Sardor Nurali o'g'li	
Favqulodda vaziyatlarning oldini olishga qaratilgan tibbiy profilaktik ishlar.....	791
Mahmudov Otamurod Hoshimovich, Murtazova Sh.N.	
Xizmat ko'rsatish sohasida elektron tijoratni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	795
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
O'zbekiston chakana savdosi tizimi va uning rivojlanishi.....	806
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
Milliy iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning o'rni va maqsadi	812
Amonov Mehriddin Oromiddinovich	

MILLIY IQTISODIYOTNI TARTIBGA SOLISHDA DAVLATNING O'RNI VA MAQSADI

Amonov Mehriddin Oromiddinovich

Iqtisod fanlari bo'yicha falsafa doktori

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

E-mail: mexriddin_amonov@tues.uz

[Orcid-0009-0007-2217-0472](https://orcid.org/0009-0007-2217-0472)

Annotatsiya: Maqolada davlatning milliy iqtisodiyotiga aralashuvdagi usullar, iqtisodiy mexanizmlarining to'liq faoliyat yuritishidagi ahamiyati tadqiq etilgan. Davlatning iqtisodiy islohotlari, raqamli boshqaruv va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashdagi ahamiyatli roli tahlil etilgan. Shu bilan birgalikda, davlatning bozor mexanizmlarini muvofiqlashtirish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash yuzasidan amalga oshirayotgan islohotlari yuzasidan muallif taklifi berilgan.

Kalit so'zlar: Milliy iqtisodiyoti, davlat boshqaruvi, bozor mexanizmi, tartibga solish, davlatning boshqaruv vositalari.

Abstract: The article investigated the methods in the intervention of the state in the national economy, the importance of its economic mechanisms in the full functioning. The significant role of the state in ensuring economic reform, digital governance and social stability has been analyzed. At the same time, the author's proposal was made on the reforms that the state is implementing in order to coordinate market mechanisms and ensure economic stability.

Key words: National economy, Public Administration, market mechanism, regulation, state management tools.

Аннотация: В статье исследуются методы вмешательства государства в национальную экономику, значение его экономических механизмов в полноценном функционировании. Проанализирована значительная роль государства в экономических реформах, цифровом управлении и обеспечении социальной стабильности. Вместе с тем, было выдвинуто авторское предложение о проводимых государством реформах по координации рыночных механизмов и обеспечению экономической стабильности.

Ключевые слова: Народное хозяйство, Государственное управление, рыночный механизм, регулирование, средства государственного управления.

KIRISH

Milliy iqtisodiyotimiz asosi hisoblangan bozor iqtisodiyoti zamonaviy sharoitda taraqqiyotining eng samarali iqtisodiy tizimi sifatida tan olingan. Uning asosiy vositalari - talab va taklif bo'lib, ular asosida resurslar taqsimoti, ishlab chiqarish va iste'mol jarayonlarining o'z-o'zidan muvozanatga kelishi nazariy jihatdan tushuniladi. Ammo, tarixiy va bugungi zamonaviy tajribalar shuni ko'rsatmoqdaki, bozor o'z-o'zini mukammal boshqara olmaydi. Ayniqsa, ijtimoiy tengsizlik, atrof-muhit muammolari, inqirozlar, tashqi iqtisodiy ta'sirlar sharoitida davlat aralashusiz bozor faoliyatini tasavvur etib bo'lmaydi.

Bozor iqtisodiyotni tartibga solishda davlat qonunchilik bazasini yaratish va joriy etish, soliq va moliyaviy siyosatni yuritish, infrastruktura faoliyatini ta'minlovchi institutsional tizimlarni joriy etish orqali faol ishtirok etadi. Xususan, mulk huquqini kafolatlash, shartnomalar erkinligini ta'minlash va raqobat muhitini yaratish - bozordagi adolatli faoliyat qoidalarini belgilaydi. Shu bilan birga, davlat inflyatsiyani nazorat qilish, bandlikni ta'minlash, ijtimoiy himoya tizimlarini barpo etish orqali makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi.

Mamlakatimizda ham so'ngi yillarda davlat tomonidan milliy iqtisodiyotni tartibga solish borasida olib borilayotgan islohotlar katta ahamiyat kasb etmoqda. Jumladan, 2017-yildan boshlab amalga oshirilayotgan erkin valyuta konvertatsiyasi, yangi soliq kodeksi, xususiyashtirish siyosati va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish kabilar davlatning bozor iqtisodiyotini yaxshiroq faoliyat yuritishi ta'minlovchi tartibga solish vositalari hisoblanadi. Ushbu islohotlar nafaqat barqaror iqtisodiy o'sishni, balki erkin bozorning to'laqonli shakllanishini ham ta'minlayapti.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI.

Davlat tomonidan bozor iqtisodiyotini tartibga solish hamda iqtisodiy barqarorlikka erishish maqsadlari tahlilini tatqiq qilgan xorijiy va mahalliy iqtisodchilar I.Sergeev, I.Veretennikova [1], Sh.Zaynutdinov, R.Nurimbetov

[2], S.Kapkanshchikov [3], V.Kushlin [4], D.Keyns [5], V.Oyken [6], M.Raxmatov [7] va boshqa olimlarning ilmiy qarashlari hamda olib borgan tadqiqotlari o'rganildi.

Olib borgan izlanishimiz davomida davlat tomonidan iqtisodiyotni tartibga solish tizimi to'g'risida ilmiy tadqiqotlar olib borgan olimlar ishlarini o'rganish natijasida tizimli ravishda iqtisodiy faoliyatni tartibga solish va qo'llab-quvvatlashning ustuvor yo'nalishlari tahlil etildi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI.

Maqolada davlat tomonidan bozor iqtisodiyotini tartibga solishga oid yetakchi xorijiy va mahalliy iqtisodchi olimlarning tadqiqot natijalarini o'rganish va ma'lumotlarini taqqoslash, qiyosiy, iqtisodiy, mantiqiy tahlil qilish kabi usullardan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Davlat tomonidan bozorni tartibga solish deyilganda hukumatning milliy iqtisodiyotga aralashuvi orqali bozordagi yuzaga kelgan va yuzaga kelishi kutilayotgan kamchiliklarini bartaraf etish, nafaqat iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, balki iqtisodiy o'sishni ham ta'minlash hamda aholi uchun muhim bo'lgan maqsadlarga erishish uchun davlat tomonidan bevosita va bilvosita amalga oshiriladigan chora-tadbirlar majmuidir. Ushbu jarayonlar davlatning bozordagi faoliyat yuritayotgan subyektlar faoliyatiga ta'sir etuvchi ma'muriy, iqtisodiy va ijtimoiy-ma'daniy usullari orqali boshqaruv mexanizmlarini joriy etishni nazarda tutadi (1-rasm).

1-rasm. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish usullari

Davlat tomonidan bozor mexanizmlarini tartibga solishning asosiy maqsadlari sifatida odatda quyidagilar keltirib o'tiladi:

- Ijtimoiy adolatni ta'minlash;
- Iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash;
- Milliy iqtisodiyotni raqobatbardoshligini ta'minlash;
- Bozor mexanizmlarini to'ldirish;
- Ekologiyani himoya qilish;
- Nazorat;

Strategik ahamiyatga ega sohalarni qo'llab-quvvatlash va shu kabilar.

Davlat bozor iqtisodiyotini tartibga solishda esa asosan quyidagi iqtisodiy va ma'muriy vositalardan foydalanadi:

- Soliqlar va subsidiyalar;
- Monopoliyaga qarshi choralar;
- Monetar siyosati;
- Davlat buyurtmalari va shu kabilar;

Iqtisodiyotga davlat aralashuvi bir tomondan iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi, infratuzilmani rivojlantirishga xizmat qiladi va tadbirkorlikni rag'batlantiradi. Boshqa tomondan esa byurokratiyani yuzaga kelishi va bozor erkinligining cheklanishi kabi salbiy oqibatlariga olib kelish ehtimoli borligi bilan izohlanadi. Shu sababli, davlatning iqtisodiy siyosati muvozanatli va strategik yondashuvlarga asoslangan bo'lishi, bozor subyektlari manfaatlarini o'zida aks ettirishi lozim.

Bozor iqtisodiyotining zamonaviy rivojlanish bosqichida davlatning raqobat muhitini shakllantirishdagi roli alohida o'rin tutadi. Xususiyl mulkchilikning huquqiy himoyasi, korrupsiyaga qarshi kurash va tashqi investitsiyalar uchun ishonchli muhit yaratish - bularning barchasi davlat siyosatining strategik yo'nalishlaridir. Davlatning ijtimoiy vazifalari esa aholining kam ta'minlangan qatlamlarini qo'llab-quvvatlash, sog'liqni saqlash, ta'lim tizimini rivojlantirish, pensiya ta'minoti va ijtimoiy sug'urta tizimlarini isloh qilish orqali namoyon bo'ladi.

Shuningdek, global iqtisodiy tizimda O'zbekiston davlatining integratsion siyosati ham dolzarbdir. Xalqaro tashkilotlar, mintaqaviy hamkorlik, savdo bitimlari orqali mamlakat iqtisodiy aloqalarni kengaytirmoqda. Bu

jarayonda davlatning tashqi siyosati, iqtisodiy diplomatiyasi va investitsion muhit yaratuvchisi sifatidagi faoliyati muhim ahamiyat kasb etmoqda.

O'zbekistonda amalga oshirilgan "Harakatlar strategiyasi" hamda "Yangi O'zbekiston – 2030" dasturi asosida davlat iqtisodiyotni tartibga solishda samarali instrumentlar – soliq islohotlari, kredit tizimini erkinlashtirish, byurokratik to'siqlarni qisqartirish va xorijiy investitsiyalar uchun shaffof muhit yaratish kabi iqtisodiy islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, 2023-yil yakunlariga ko'ra, xorijiy sarmoyalar hajmi 11 milliard AQSH dollaridan oshgan bo'lib, bu davlat tomonidan amalga oshirilayotgan iqtisodiy siyosati natijasida shakllangan barqaror investitsiya muhitining ifodasidir. Davlat, ayni paytda, bozor mexanizmlarining to'liq va adolatli ishlashini ta'minlash maqsadida, narxlarni erkinlashtirish bilan birga, strategik sohalarda o'zining nazoratni saqlab qolmoqda. Energetika, transport va oziq-ovqat xavfsizligi kabi sohalarda davlatning ishtiroki aholining ijtimoiy himoyasini kafolatlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, O'zbekiston hukumati raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish orqali davlat boshqaruvini optimallashtirish, ochiqlikni oshirish va korrupsiyani kamaytirish borasida yuqori natijalarga erishmoqda. Elektron xizmatlar (e-gov) tizimi va raqamli soliq monitoringi bunga yorqin misol bo'la oladi.

Boshqa sohalarda bo'lgani kabi mamlakatimizda sanoat sohasida ham ijobiy o'sish kuzatilib, sanoat ishlab chiqarish hajmi o'tgan yilga nisbatan 6,8 foizga oshgan. Qurilish sohasi esa yildan yilga jadallashib, 2024-yilda 8,8 foizli o'sish sur'atiga erishgan. Milliy iqtisodiyotning asosiy sohalaridan biri xizmatlar sohasining umumiy hajmi esa 7,7 foizga o'sib, iqtisodiy faollikni kuchaytiruvchi asosiy omillardan biri bo'lib xizmat qilmoqda.

2024-yilda kichik biznesning YalMdagi ulushi 51,2 foizdan 54,3 foizgacha oshib, iqtisodiy hayotdagi roli yanada mustahkamlangan. Xizmatlar sohasidagi o'sish ichki iste'molning ortishi va texnologik xizmatlar ko'lamining kengayishi bilan bog'liq bo'ldi. Qurilishdagi yuqori o'sish asosan infratuzilma loyihalari va ko'p xonali uylar qurilishi bilan ta'minlandi.

Sanoat sohasida qo'shilgan qiymat yuqori bo'lgan mahsulotlar ishlab chiqarish hajmi kengayishi kuzatilmoqda. Bu esa aholi jon boshiga real daromadlari o'sishiga, pirovardida, ichki talabni rag'batlantirishda asosiy rol o'ynadi.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari faoliyatini tartibga solish, rivojlantirish orqali bozorda talab va taklif muvozanatiga erishish, aholi bandligini oshirish va iqtisodiy faollikni kuchaytirish masalalari amalga oshiriladi. Shu sababli ham davlatimiz tomonidan tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish uchun bir qator ishlar amalga oshirilmada, jumladan, ular faoliyatini osonlashtirish masalalari – ro'yxatga olish, faoliyatlarini muvofiqlashtirish, faoliyatlarini tugatish yo'nalishida jahon tajribasidan kelib chiqilgan holda bir qator islohotlarning amalga oshirilishi keying yillarda ular sonining keskin ko'payishiga asos bo'lib xizmat qilmoqda (1-jadval).

1-jadval. Ro'yxatdan o'tgan kichik tadbirkorlik subyektlari soni (yillik, dehqon va fermer xo'jaliklarisiz)¹

T/r	Klassifikator	2010	2015	2020	2025	2025 yil 2015 yilga nisbatan foizda
1	O'zbekiston Respublikasi	179693	221140	353921	651807	294,75
2	Qoraqalpog'iston Respublikasi	8282	10609	15050	28746	270,96
3	Andijon viloyati	16012	22802	28880	47358	207,69
4	Buxoro viloyati	12381	12420	20982	37410	301,21
5	Jizzax viloyati	5752	8625	14769	28863	334,64
6	Qashqadaryo viloyati	16998	17492	20921	43001	245,83
7	Navoiy viloyati	5738	6798	15511	27047	397,87
8	Namangan viloyati	11872	15122	22034	37798	249,95
9	Samarqand viloyati	13698	15096	27322	56322	373,09
10	Surxondaryo viloyati	11371	11344	15783	34248	301,90
11	Sirdaryo viloyati	5152	7072	11697	19121	270,38
12	Toshkent viloyati	14098	21741	38006	63535	292,24
13	Farg'ona viloyati	14295	18036	29599	57095	316,56
14	Xorazm viloyati	10368	10762	16282	35013	325,34
15	Toshkent shahri	33676	43221	77085	136250	315,24

¹ O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi

Yuqorida keltirilgan 1-jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, haqiqatdan ham so'ngi o'n yillikda ro'yxatdan o'tgan kichik tadbirkorlik subyektlari soni deyarli uch marotaba oshganligini, xususan 2015-yilga nisbatan 2020-yilda 60 foizga, ya'ni 132 781 donaga ko'p bo'lganligi, 2025-yil 1-yanvar holatida esa 2020-yilga nisbatan 84 foizdan oshiqroq, ya'ni 297 886 donaga ko'p bo'lganligini ko'rishimiz mumkin. Ushbu statistik ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, yurtimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar milliy iqtisodiyotimiz ravnaqi uchun ijobiy ta'sir etib, bozor mexanizmlarini faol ishlashlariga kengroq imkoniyat yaratmoqda, ayniqsa so'ngi besh yillikda erishilgan yutuqlar buning yorqin ifodasini o'zida aks ettirmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bozor iqtisodiyoti sharoitida davlatning milliy iqtisodiyotni tartibga solishdagi roli juda ahamiyatli bo'lib, hech jahon tajribasidan ma'lumki biror iqtisodiy tizim davlat aralashuvisiz o'z-o'zini idora eta olmaydi. Davlat o'z iqtisodiy siyosati orqali mamlakatdagi iqtisodiy barqarorlik, adolatli ijtimoiy himoya va sog'lom raqobat kafolati sifatida doimiy ravishda faoliyat yuritadi. Taraqqiy etgan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, davlat va bozor munosabatlarida uyg'unlik mavjud bo'lsa, jamiyatning har tomonlama yuksalishiga erishishga kengroq imkoniyat yaratiladi. Ya'ni, bozor iqtisodiyoti faqat davlatning tartibga solishi va qo'llab-quvvatlashi bilan barqaror rivojlanadi. Davlat boshqaruvi va bozor mexanizmlari bir-biriga zid emas, balki, ular bir-birini to'ldiruvchi tizimlar bo'lib hisoblanadi. Hattoki bozordagi erkinlikni ta'minlashda davlatning aralashuvi zarur holatlardan biridir. Shu bilan birgalikda, davlat kelgusida kutilayotgan iqtisodiy inqirozlarni oldini olishda ham muhim ahamiyatga ega. Davlat tomonidan amalga oshirilgan islohotlar bozor iqtisodiyotining samaradorligini oshirishga xizmat qilishi bilan birgalikda, kutilayotgan inqirozlarlarga tayyor holda bo'lishlikni ta'minlaydi.

O'zbekiston mustaqillikka erishganidan so'ng, bosqichma-bosqich bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonini boshlangan bo'lib, bu yo'lda davlat muhim rol - iqtisodiyotni tartibga soluvchi asosiy institut sifatida faoliyat yuritmoqda. Bozor iqtisodiyoti sharoitida davlat nafaqat iqtisodiy muvozanatni saqlash, balki ijtimoiy himoya, raqamli transformatsiya va tadbirkorlik muhitini yaxshilash orqali umumiy taraqqiyotga zamin yaratmoqda.

Yuqorida bildirilgan fikrlardan kelib chiqib, milliy iqtisodiyotning yanada faol rivojlanishi, barqaror iqtisodiy taraqqiyotga erishish uchun bizning nazarimizda, davlat tomonidan iqtisodiyotni tartibga solish doirasida amalga oshirilayotgan islohotlarda quyidagi sohalarga ustuvorlik berilishi maqsadga muvofiq:

1. Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish: Raqamli infratuzilmani kengaytirish va elektron xizmatlar sifatini va ko'lamini doimiy ravishda takomillashtirib borish.

2. Atrof-muhitni muhofaza qilish: Yashil iqtisodiyotga asoslangan tadbirkorlik faoliyatini doimiy tag'batlantirib borish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. И.Сергеев, И.Веретенникова Экономика организаций (предприятий) Изд.: Кнорус, 2010 г. 670 с.
2. Ш.Зайнутдинов, Р.Нурибметов Ресурсная база и потенциал производство Узбекистана: использования и эффективность (региональный аспект). Бюллетень науки и практики 2017. №10 (23) стр. 207-217.
3. С. Капканщикова «Государственное регулирование экономики. (Аспирантура, Бакалавриат, Магистратура). Учебное пособие.» Изд.: Литрес. 2024 г., 548 с.
4. Кушлин В.И. Государственное регулирование рыночной экономики: Учебник. Изд. 3-е, доп. и перераб. – М.: «РАГС», 2014. – 616 с.
5. Кейнс Д.М. Общая теория занятости, процента и денег. М.: «ЭКМО», 2009, - 153 с.
6. В.Ойкен Основные принципы экономической политики Прогресс, Универс 1995 г. 496 с.
7. Рахматов М.А. Государственное регулирование становления и функционирования предпринимательства. дисс... д-экон. наук. — СПб., 1997.
8. Amonov M.O. Tadbirkorlik faoliyatni davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab-quvvatlash tizimini rivojlantirish. Dissertatsiya i.f.f.d., - T., 2024.—142 b.
9. Amonov M.O. Bozor mexanizmlarini davlat tomonidan tartibga solish zaruriyati va ziddiyatlari Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 2024-yil №12-son 941-945 betlar.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>